

Yttrande

Socialdemokraterna

2022-01-25

Ärende nr 3.3

Yttrande angående – Motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

Motionärerna lyfter en angelägen fråga om placering av skolor för att motverka segregation. I likhet med samtliga remissinstanser anser vi dock att motionärernas förslag om strategi för placering av nya skolor redan är tillgodosett. Vi ser fram emot att tillsammans med MP och andra partier bevaka att pågående plan- och strategiarbeten också leder fram till ändamålsenliga skollokaler med mer blandade elevgrupper.

Att skapa en bättre placering av skollokaler är dock inte hela lösningen på skelsegregationen. Det finns andra faktorer bakom uppdelningen av barn efter socioekonomisk bakgrund. Motionärerna nämner själva att en blandad bebyggelse är bra för att skapa social blandning. Det håller vi med om. För att uppnå det måste hyresrätterna värnas, högerstyrets utförsäljning kommer kraftigt försämra möjligheterna till social blandning och måste stoppas.

Andra viktiga faktorer bakom segregationen är friskolesystemet och migrationen som inte nämns i MP-motionen men som har stor påverkan på hur blandade elevgrupper blir på en skola.

Sveriges extremt liberala skolmarknad dränerar den kommunala skolan på resurser och bidrar till en utsortering av barn. Möjligheten till positiva kamrateffekter går förlorade när eleverna med bäst förutsättningar lämnar den kommunala skolan för friskolan. För att komma till rätta med den snedvridna konkurrensen och den orättvisa resurstilldelningen måste lagstiftningen ändras och kommuner ges veto över nya friskoleetableringar.

De skolor som väljs bort ligger ofta i socialt utsatta områden där i princip alla barn har utländsk bakgrund. EBO-lagstiftningen har alltför länge tillåtit att skada staden och våra skolor – nya elever har kommit och gått vilket skapar merarbete, otrygghet och försämrade undervisning. Socialdemokraterna har konsekvent velat avskaffa EBO-lagen och nu, i en motion undertecknad tre socialdemokratiska kommunfullmäktigeledamöter, gå ännu längre genom att anordna en sund fördelning av det minskande antalet nyanlända samt förhindra att nyanlända överhuvudtaget placeras i segregerade stadsdelar.

Yttrande

M, L, C, KD, D

2022-01-26

3.3

Yttrande angående – Motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

Yttrande

Motionen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att grundskolenämnden och lokalnämnden får i uppdrag att ta fram en strategi för hur nya skolor ska placeras så att de främjar blandade elevgrupper i hela staden. Motionen har remitterats till grundskolenämnden, lokalnämnden, byggnadsnämnden samt till fastighetsnämnden för yttrande. Samtliga remissinstanser bedömer förslaget om framtagandet av ytterligare en strategi för fysisk planering som överflödig. Byggnadsnämnden och Fastighetsnämnden beskriver dessutom hur ett sådant dokument snarare skulle bidra med oklarhet då det riskerar att i ett mycket tidigt planeringsskede bli alltför styrande i detaljplanering enligt plan- och bygglagen. Bedömningen är att Översiktsplanens inriktningar tillsammans med Göteborgs Stads program för en jämlik stad är tillräckligt goda styrdokument när det gäller motionens avsikt om minskad segregation genom mer blandade elevgrupper. Till detta bedömer grundskolenämnden att en sådan strategi redan finns framtagen inom ramen för skolenhetsutredningens principer.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-12-15

Diarienummer 1185/21

Handläggare

Nicklas Faritzson

Telefon: 031-368 05 35

E-post: nicklas.faritzson@stadshuset.goteborg.se

Motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

Motionen

Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att grundskolenämnden och lokalnämnden får i uppdrag att ta fram en strategi för hur nya skolor ska placeras så att de främjar blandade elevgrupper i hela staden.

Motionärerna beskriver i sin motion konsekvenserna av skolegregationen i Göteborg. När människor inte möts kan fördomar och avståndstagande frodas och polariseringen i samhället öka, vilket påverkar alla i samhället. En fortsatt skolegregation riskerar att öka avstånden mellan människor och låsa in hela skolor i negativa resultat. Att motverka skolegregationen är enligt motionärerna därför något som gynnar alla barns framtida möjligheter.

Skolor som ligger placerade på gränsen mellan områden med olika socioekonomisk status och olika typer av bebyggelse får automatiskt en mer blandad elevsammansättning. En placering av nya skolor som kan gynna blandade elevgrupper bör enligt motionärerna därför alltid prioriteras. Placeringen måste vara väl genomtänkt, långsiktigt hållbar och prioriteringen måste ligga fast om Göteborgs Stad ska ha en chans att skapa förändring på riktigt.

Mot bakgrund av detta vill motionärerna se en strategi för placering av skolor som har som huvudmål att bryta skolegregationen.

Remissinstanser

Motionen har remitterats till grundskolenämnden, lokalnämnden, byggnadsnämnden samt till fastighetsnämnden för yttrande. Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Grundskolenämnden	Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, med tillhörande synpunkter, som eget yttrande. Yrkande MP och V	Grundskolenämnden delar sammantaget motionärernas bedömning att placering av skolor behöver bygga på en hållbar strategi för att bryta skolegregationen. Nämnden bedömer dock att en sådan strategi redan finns framtagen inom ramen för skolenhetsutredningens principer. Dessa principer finns med i nämndens

Remissinstans	Beslut	Kommentar
	Omröstning	långsiktiga planering och utveckling av lokalbeståndet. Grundskoleförvaltningen deltar i olika skeden i stadsplaneringsprocesserna där en del är skolbyggnadsplanering. I planprocessen finns möjlighet för nämnden att uttrycka behov av volym samt placering av skolor. Under samrådsfasen har nämnden möjlighet att utvärdera hur synpunkter och önskemål omhändertagits samt betona eventuellt icke omhändertagna delar.
Lokalnämnden	Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.	<p>Den nuvarande strategiska fastighetsplanen är enligt lokalnämnden ett verktyg för att styra tillämpningen av stadens behov. Exempelvis behov av att samla befintliga lokalbehov på nya platser utifrån socioekonomiska aspekter. För att detta ska vara möjligt utifrån genomförande, förvaltning och affärsmässighet behöver lokalförvaltningen kunna delta i plan- och exploateringsprocessen där möjligheten finns. Idag blir lokalförvaltningen endast inbjuden att delta vid vissa tillfällen.</p> <p>För att hantera frågan om placering och utveckling av lokalresurser i förhållande till socioekonomiska kriterier behöver lokalförvaltningen kunna agera utifrån rollen som exploatör, byggherre och förvaltare i de tidiga skedena i samarbete med hyresgästen grundskoleförvaltningen.</p> <p>Övriga planerande förvaltningar behöver skapa förutsättningar för att exploatering och stadsplanering enligt motionens intentioner kan bli genomförda under de tidiga skedena.</p>
Byggnadsnämnden	<p>Motionen avstyrks</p> <p>Tjänsteutlåtandet översänds till kommunstyrelsen som yttrande över motionen.</p>	<p>Stadsbyggnadsnämnden bedömer att tillförandet av ytterligare ett styrdokument som avser att styra den fysiska placeringen av nya skolor dels skulle utgöra ett oklart planeringsdokument i relation till andra planerande styrande dokument, dels riskera att i ett mycket tidigt planeringsskede bli alltför styrande i detaljplanering enligt plan- och bygglagen.</p> <p>Sammantaget bedömer byggnadsnämnden att motionärerna lyfter en mycket viktig fråga, men</p>

Remissinstans	Beslut	Kommentar
		<p>att några ytterligare styrdokument inte är nödvändiga.</p> <p>Översiktsplanens inriktningar tillsammans med Göteborgs Stads program för en jämlik stad är tillräckligt goda styrdokument när det gäller motionens avsikt om minskad segregation genom mer blandade elevgrupper.</p>
Fastighetsnämnden	<p>Fastighetsnämnden beslutar i enlighet med yrkande från M, KD, L, D:</p> <p>Fastighetsnämnden avslår motionen</p> <p>Fastighetsnämnden bifogar tjänsteutlåtandet som yttrande från fastighetsnämnden</p> <p>Yrkande M, KD, L och D</p>	<p>Fastighetsnämnden bedömer att tillförandet av ytterligare ett styrdokument som avser att styra den fysiska placeringen av nya skolor dels skulle utgöra ett oklart planeringsdokument i relation till andra planerande styrande dokument, dels även riskera att i ett för tidigt planeringsskede utgöra en allt för styrande faktor för fastighetsnämndens markägarroll.</p> <p>Fastighetsnämnden bedömer att det redan idag är svårt att hitta lämpliga platser för nya skolor. Nämnden bedömer att förslaget ytterligare skulle försvåra detta arbete.</p> <p>Vidare bedömer fastighetsnämnden att det finns försvårande förutsättningar för att genom fysisk planering åstadkomma det som är motionens syfte eftersom den fysiska närheten till skolan inte ensamt avgör i vilken skola som barnet går.</p>

Bedömning ur ekonomisk dimension

Grundskolenämnden menar att placeringen av skollokaler så som motionärerna föreslår kan komma att bidra till ökade exploateringskostnader om det krävs mark i attraktiva lägen. Utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv kan det dock på sikt vara lönsamt eftersom en blandad elevsammansättning i sin tur kan bidra till minskad segregation. Det ska dock i sammanhanget vägas mot att det kan medföra såväl ökade exploateringskostnader som långsiktigt ökade lokalkostnader för staden. Detta påverkar i sin tur fastighetskontorets och stadsbyggnadskontorets uppdrag om att exploateringsbudget minst ska vara i balans.

Enligt lokalnämnden ligger den stora kostnaden för staden i förvaltningen av fastigheter. En förbättrad socioekonomisk hållbarhet har bättre förutsättning att generera mindre underhåll och planerade åtgärder under resursens livstid.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Skolors geografiska placering och volym skapar enligt grundskolenämnden ökade möjligheter till att elevgrupper från olika delar av staden kan mötas i lärandesituationer. Det skapar förutsättningar för ett fördjupat lärande för alla. Att elever från olika delar av staden kan mötas bidrar dessutom på sikt till en mer sammanhållen, mindre segregerad stad. Möjligheterna att fullt ut genom strukturella förändringar avseende volym och geografisk placering påverka elevsammansättningen på grundskolorna i Göteborg kan dock komma att påverkas av vårdnadshavares önskemål och skollagens reglering om rätten att välja skola.

Enligt lokalnämnden kan en placering av nya skolor ge ökad social hållbarhet. Skolan är genom samnyttjan en motor för att skapa sociala strukturer även utanför skolverksamheten.

Fastighetsnämnden och byggnadsnämnden anser att de inte kan bedöma de sociala konsekvenserna av ett eventuellt framtagande av en strategi enligt motionens förslag. Om en sådan strategi tas fram förutsätts att den sociala dimensionen hanteras inom ramen för strategin.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor

1. Motionen
2. Grundskolenämndens handlingar 2021-11-16 § 283
3. Lokalnämndens handlingar 2021-11-23 § 161
4. Byggnadsnämndens handlingar 2021-12-14 § 644
5. Fastighetsnämndens handlingar 2021-12-13 § 303

Handling 2021 nr 187

Motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

Alla barn och elever är olika och har olika behov och önskemål. Möjligheten att önska skola är lagstadgad i Sverige och kan inte avvecklas av Göteborgs stad. Vi vet att den stora majoriteten vill gå i en skola nära bostaden. Detta, i kombination med den boendesegregation vi har i Göteborg, samt att vi har skolor som aktivt väljs bort, leder till en kraftig skolegregation. Elever från liknande bakgrund går i samma skolor och det positiva mötet mellan elever med olika erfarenheter och bakgrund sker ibland inte under hela skoltiden.

Skolegregationen skapar ett ogynnsamt samhälle för alla. När människor inte möts kan fördomar och avståndstagande frodas, polariseringen i samhället öka. Det är inte ett samhälle barnen ska växa upp i. Att motverka skolegregationen är något som gynnar alla barns framtida möjligheter medan en fortsatt skolegregation riskerar att öka avstånden mellan människor och att låsa in hela skolor i negativa resultat. Ett samhälle där alla får chansen att lyckas i skolan, där vi tidigt lär oss att möta varandras olikheter konstruktivt och som styrkor, blir ett starkt och jämlikt samhälle. Data från både OECD och Skolverket visar tydligt att det är lättare att bryta det sociala arvet för en elev som går på en skola där den socioekonomiska sammansättningen är heterogen. Elever med mindre gynnsamma förutsättningar, som exempelvis har föräldrar med låg utbildningsbakgrund, gynnas kraftigt av att gå i en skola med en diversifierad elevsammansättning. En sådan elevsammansättning påverkar inte resultaten för elever vars förutsättningar är mer gynnsamma på ett negativt sätt. Alla barn får en fördel av att möta människor med olika bakgrund för att få en bättre förståelse av samhället. I Sverige försämras den så kallade skolnivåeffekten årligen och fler elever med socioekonomiskt svaga förutsättningar går i skolor med en stor andel elever med likadana förutsättningar. Detta leder till successivt försämrade resultat, och Sverige är snart på OECD-snippet vad gäller skolnivåeffekt, från att tidigare ha stuckit ut som ett mycket jämlikt skolsystem. Skolnivåeffekten har en mycket starkare påverkan på resultaten (+22 procentenheter) än effekten av till exempel skolans disciplinära klimat (+6 procentenheter) och elevernas motivation (+7 procentenheter). För att från politiskt håll påverka hur många socioekonomiskt utsatta elever som klarar sig väl i skolan är det viktigaste att påverka hur elever fördelas mellan skolor.

Det är dock inte helt lätt att påverka elevsammansättningen på skolorna. Det finns en del skolor i Göteborg som har en elevsammansättning som avspeglar Göteborg som helhet. Skolor som ligger placerade på gränsen mellan områden med olika socioekonomisk status och olika typer av bebyggelse får automatiskt en mer blandad elevsammansättning. En placering av nya skolor som kan komma att gynna blandade elevgrupper bör därför alltid prioriteras, inte minst för att det är ett effektivt sätt att höja resultaten. Det är få nya skolor som byggs, och en strategisk placering av dem är därför avgörande. När en skola väl är byggd går den inte att flytta, och om placeringen ökar segregationen kan vi vara säkra på att både mänskliga och ekonomiska kostnader följer på sikt. Vi som stad måste därför prioritera attraktiva lägen för skolor, även när det kortsiktigt vid byggtillfället leder till högre markkostnader. Placeringen måste vara vält genomtänkt, långsiktigt hållbar och prioriteringen måste ligga benhårt fast om vi ska ha en chans att skapa förändring på riktigt. Staden förtätas snabbt och när byggprojekt väl kommer igång finns inte särskilt många markplättar att välja på. Den kortsiktiga lockelsen av en god exploaterings ekonomi vinner alltför ofta, det leder till ökad istället för minskad segregation. Vi vill därför se en strategi för placering av skolor som har som huvudmål att bryta skolsegregationen.

Kommunfullmäktige föreslås besluta:

Grundskolenämnden och lokalnämnden får i uppdrag att ta fram en strategi för hur nya skolor ska placeras så att de främjar blandade elevgrupper i hela staden.

Bosse Parbring (MP)

Ulf Carlsson (MP)

Yttrande över motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

§ 283, N609-2835/21

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över en motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper.

Handling

Tjänsteutlåtande daterat 2021-10-04.

Skrivelse daterad 2021-11-16 från (MP) och (V) med yrkande om att motionen tillstyrks, protokollsbilaga 7.

Förvaltningen föreslår att grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, med tillhörande synpunkter, som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Ordföranden Axel Darvik (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Bosse Parbring (MP) och Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) yrkar bifall till yrkandet från (MP) och (V).

Propositionsordning

Ordföranden Axel Darvik (L) ställer proposition på yrkandena och finner att grundskolenämnden bifaller förvaltningens förslag.

Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition:

Ja-röst för bifall till förvaltningens förslag.

Nej-röst för bifall till yrkandet från (MP) och (V).

Patrik Krantz (L), Jessica Blixt (D), Erik Punt (M), Camilla Harrysson (D), Axel Darvik (L) röstar ja. (5)

Bosse Parbring (MP), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Jenny Broman (V) Dario Espiga (S) röstar nej. (4)

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2021-11-16

Med 5 ja-röster röster mot 4 nej-röster har grundskolenämnden bifallit förvaltningens förslag.

Beslut

1. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, med tillhörande synpunkter, som eget yttrande till kommunstyrelsen.
2. Grundskolenämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Expedieras

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2021-11-16

Vid protokollet

Sekreterare

Anna Bäcklund

Ordförande

Axel Darvik (L)

Justerande

Jenny Broman (V)

Rätt utdraget intygar i tjänsten:

Anna Bäcklund

Nämndsekreterare

Yrkande

Miljöpartiet och Vänsterpartiet

2021-11-16

Ärende 17

Yrkande från MP och V angående Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP)

Förslag till beslut

I grundskolenämnden

1. Att tillstyrka motionen.
2. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, med tillhörande synpunkter, som yttrande till kommunstyrelsen.
3. Grundskolenämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Yrkandet

Förvaltningens tjänsteutlåtande instämmer i motionens inriktning om att bygga nya skolor i områden som ger förutsättningar för blandade elevgrupper. Förvaltningen säger samtidigt att det är en inriktning som redan finns i enlighet med skolenhetsutredningen. Det stämmer. Men skolenhetsutredningen är endast beslutad av Grundskolenämnden och därmed inte styrande för någon annan förvaltning än grundskoleförvaltningen.

Motionens syfte är att skapa en samlad strategi för staden. Just för att det finns så många påverkansfaktorer som tjänsteutlåtandet beskriver, behövs en stadenövergripande strategi och prioritering över förvaltningsgränserna. Annars är det svårt för politiken att fatta rätt beslut i tid när skolorna är i planeringsskedet. Vi menar därför att motionen ska tillstyrkas.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-10-04

Diarienummer N609-2835/21

Handläggare

Jonas Österberg, Markus Hallman

E-post: jonas.osterberg@grundskola.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper.

Förslag till beslut

I grundskolenämnden

1. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, med tillhörande synpunkter, som eget yttrande till kommunstyrelsen.
2. Grundskolenämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Sammantaget delar grundskoleförvaltningen motionärernas bedömning om att placering av skolor behöver bygga på en hållbar strategi om att bryta skolegregationen.

Förvaltningen bedömer att en sådan grundläggande strategi finns framtagen inom ramen för skolenhetsutredningens principer för organisering av stadens grundskolor.

Skolenhetsutredningens grundläggande principer för skolenhetsorganisation finns med i förvaltningens långsiktiga planering och utveckling av lokalbeståndet.

Grundskoleförvaltningen deltar i olika skeden i stadens stadsplaneringsprocesser och i vilken skolbyggnadsplanering är en del. Förvaltningen deltar som en part i de tidiga skederna av stadsplanering. I planprocessen finns möjlighet för förvaltningen att uttrycka behov av volym samt placering av skola vilket i sig får påverkan på byggrätten, angöringen och hur placering på tomten kan påverka kommande flöden inklusive skolvägar. Under samrådsfasen har förvaltningen möjlighet att utvärdera hur synpunkter och önskemål omhändertagits samt betona eventuellt icke omhändertagna delar.

Mot denna bakgrund *avstyrker* grundskoleförvaltningen motionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Placeringen av skollokaler med hänsyn taget till och med prioritering på att få en blandad elevsammansättning kan komma att bidra till ökade kostnader, då det kan krävas kostnadsdrivande attraktiva lägen. Utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv kan det dock vara lönsamt på sikt eftersom en blandad elevsammansättning i sin tur kan bidra med minskad segregation. Det ska i sammanhanget vägas mot att det kan medföra såväl ökade exploateringskostnader som långsiktigt ökade lokalkostnader för staden, vilket i sin

tur påverkar fastighetskontorets och stadsbyggnadskontorets uppdrag om att exploateringsbudget minst ska vara i balans.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Skolors geografiska placering och volym skapar ökade möjligheter till att elevgrupper från olika delar av staden kan mötas i lärandesituationer. Det skapar förutsättningar för ett fördjupat lärande för alla. Att elever från olika delar av staden kan mötas bidrar dessutom på sikt till en mer sammanhållen, mindre segregerad stad. Möjligheterna att fullt ut genom strukturella förändringar avseende volym och geografisk placering påverka elevsammansättningen på grundskolorna i Göteborg kan dock komma att påverkas av vårdnadshavares önskemål och skollagens reglering om rätten att välja skola.

Samverkan

Information har lämnats i förvaltningens samverkansgrupp den 8 november

Bilagor

Motion från av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP).

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt föreliggande motion på remiss till grundskolenämnden. Svar ska inlämnas till kommunstyrelsen senast den 1 december. Ärendet medger ingen bordläggning.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över en motion från Miljöpartiet med avseende på placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper.

Motionärerna beskriver nuvarande situation med skolsegregationen i Göteborg och att den innebär att elever från liknande bakgrund går i samma skolor och det positiva mötet mellan elever med olika erfarenheter och bakgrund ibland inte sker under hela skoltiden. Vidare konstaterar motionärerna att det dock inte är helt lätt att påverka elevsammansättningen på skolorna. De beskriver att det finns en del skolor i Göteborg som har en elevsammansättning som avspeglar Göteborg som helhet och att skolor som ligger placerade på gränsen mellan områden med olika socioekonomisk status och olika typer av bebyggelse automatiskt får en mer blandad elevsammansättning.

Mot denna bakgrund lyfter motionärerna fram att placering av nya skolor som kan komma att gynna blandade elevgrupper alltid bör prioriteras, inte minst för att det är ett effektivt sätt att höja resultaten. Det är få nya skolor som byggs, och en strategisk placering av dem är därför avgörande enligt motionärerna. De anför vidare att placering av skolor som ökar segregationen leder till både mänskliga och ekonomiska kostnader. De anser därför att Göteborgs stad måste prioritera attraktiva lägen för skolor, även när det kortsiktigt vid byggtillfället leder till högre markkostnader. Placering av skolor måste vara väl genomtänkt och långsiktigt hållbar. Motionärerna vill därför se en strategi för placering av skolor som har som huvudmål att bryta skolsegregationen.

I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att:

Grundskolenämnden och lokalnämnden får i uppdrag att ta fram en strategi för hur nya skolor ska placeras så att de främjar blandade elevgrupper i hela staden.

Förvaltningens bedömning

I direktiven till den skolenhetsutredning som förvaltningen genomförde på uppdrag av Grundskolenämnden framfördes några centrala frågeställningar som utredningen skulle beakta. Två av dessa frågeställningar var:

- Hur bygger vi en hållbar enhetsorganisation som förmår möta framtidens utmaningar?
- Hur skapar vi en skolenhetsorganisation som bidrar till ökad likvärdighet och minskad segregationen?

Sett ur skolans hela uppdrag är allsidigt sammansatta skolor och klasser väsentligt. Skolans funktion kan beskrivas i termer av kvalifikation för arbetsliv och för ett aktivt samhällsliv, socialisation och personlig utveckling. Allsidigt sammansatta skolor och

klasser ger goda möjligheter för alla elevers utveckling i samtliga avseenden och stärker skolans demokratiska roll som mötesplats. Allsidigt sammansatta skolor var en av de utgångspunkter som skolenhetsutredningen tog fasta på i sitt utredningsarbete. I utredningsarbetet kunde det konstateras att skolors geografiska placering skulle kunna vara en faktor som skulle kunna skapa ökade möjligheter till att elevgrupper från olika delar av staden kan mötas i lärandesituationer. Detta skulle kunna leda till goda kamrateffekter och skapa förutsättningar för ett fördjupat lärande för alla. Att elever från olika delar av staden kan mötas bedömdes också att på sikt kunna bidra till en mer sammanhållen, mindre segregerad stad.

I utredningens slutrapport fastslogs ett antal grundläggande principer för hur skolenheterna fortsatt skulle organiseras. Dessa principer fastställdes efter beslut i grundskolenämnden. En av grundprinciperna var att skolenheterna skulle ha en viss volym för att kunna vara bärkraftiga och därmed skapa bättre möjligheter för rektorer att tillsammans med sina medarbetare utveckla en ändamålsenlig inre organisation med starkt fokus på lärandeuppdraget, och därmed mer likvärdiga skolresultat. Mer precist angavs att nybyggnation, tillbyggnad och renovering av skolbyggnader ska inriktas på skolenheter med årskurs F (1) -6, tre till fem paralleller, vilket motsvarar cirka 600 - 1000 elever och årskurs 7-9, sex till tio paralleller, vilket motsvarar cirka 500 - 900 elever. Av slutrapporten framgår också att högstadiernas geografiska lokalisering ska vara sådan att den är möjlig att nå från stora delar av staden. En viss volym bedömdes också vara en förutsättning i detta sammanhang. Denna inriktning avseende högstadieskolorna bygger på tanken att äldre elever har större möjligheter att via kollektivtrafiken ta sig själv till skolan. Nuvarande regelverk säger att elever i årskurs F-3 inte ska ha längre skolväg än två kilometer. Motsvarande sträcka för årskurs 4-6 är fyra kilometer.

Grundskoleförvaltningen arbetar utifrån ovanstående strävan avseende geografisk placering och volym. Samtidigt finns det en medvetenhet om att det finns begränsningar att genom strukturella förändringar såsom volym och geografisk placering påverka elevsammansättningen på grundskolorna i Göteborg. Men skolvalet och den ökade andelen elever i fristående skolor bidrar också till att skolor blivit mer uppdelade utifrån socioekonomisk bakgrund och migrationsbakgrund. Föräldrar väljer många gånger skola till sina barn utifrån tanken om likhet snarare än olikhet. Det innebär att det således finns en risk att nya skolor byggs på strategiska platser dit sedan elever inte söker sig och den nybyggda skolan blir en frånvalsskola.

Även om dessa begränsningar finns strävar grundskoleförvaltningen att verka för en allsidig social sammansättning av elever på sina skolenheter. Förvaltningen bedömer att olikheter berikar och ”kamrateffekter” är viktiga både vad det gäller att öka måluppfyllelsen såväl som att utveckla den samlade lärarkompetensen. Mot bakgrund av den skolenhetsutredning som är genomförd med sina slutsatser och grundläggande principer bedömer förvaltningen att de överensstämmer med den strävan om blandad elevsammansättning som motionärerna uttrycker i motionen. I det sammanhanget instämmer förvaltningen i att placeringen av nya skolor behöver vara genomtänkt och långsiktigt hållbar. Motionärerna betonar betydelsen av att en sådan prioritering av skolplaceringar behöver ligga fast för att skapa förändring på riktigt. Grundskoleförvaltningen vill i detta sammanhang påtala att erfarenheter av nybyggnationsprocesser av skolor säger oss att det är en mängd avvägningar och prioriteringar som behöver vägas in i en sådan process. Prioriteringen av volym kan

exempelvis vara svår att förena med geografisk placering eftersom de tomter för nybyggnation i aktuella områden som möjliggör en blandad elevsammansättning sällan tillåter byggnation av stora skolor. Därtill kan konstateras att Grundskolenämnden inte heller har mandat i stadsplaneringsprocesserna att styra placering. Grundskolans behov ska vägas mot många andra prioriteringar såsom allmän platsmark, infrastruktur kopplat till transport, idrottsanläggningar, annan kommunal service och fria siktlinjer. Därför är det också centralt att grundskoleförvaltningen är delaktig i planering inför nybyggnation av skolor.

Sammantaget delar grundskoleförvaltningen motionärernas bedömning om att placering av skolor behöver bygga på en hållbar strategi om att bryta skolegregationen.

Förvaltningen bedömer att en sådan grundläggande strategi redan finns framtagna inom ramen för skolenhetsutredningen principer för organisering av stadens grundskolor.

Skolenhetsutredningens grundläggande principer för skolenhetsorganisation finns med i förvaltningens långsiktiga planering och utveckling av lokalbeståndet.

Grundskoleförvaltningen deltar i olika skeden i stadens stadsplaneringsprocesser och i vilken skolbyggnadsplanering är en del. Förvaltningen deltar som en part i de tidiga skedena av stadsplanering. I planprocessen finns möjlighet för förvaltningen att uttrycka behov av volym samt placering av skola vilket i sig får påverkan på byggrätten, angöringen och hur placering på tomten kan påverka kommande flöden inklusive skolvägar. Under samrådsfasen har förvaltningen möjlighet att utvärdera hur synpunkter och önskemål omhändertagits samt betona eventuellt icke omhändertagna delar.

Mot denna bakgrund *avstyrker* grundskoleförvaltningen motionen.

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Bengt Randén
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef

§ 161 N230-1736/21

Remissyttrande angående placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

Beslut

Lokalnämnden beslutar

1. Att översända förvaltningens bedömning i tjänsteutlåtandet som eget yttrande över remissen till kommunstyrelsen.
2. Att omedelbart justera beslutet.

Handlingar

1. Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2021-11-04
2. Motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-11-04

Diarienummer N230-1736/21

Handläggare

Jan Öberg

Telefon: 031-365 01 29

E-post: jan.oberg@lf.goteborg.se

Yttrande över ”Remiss - Placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper”; Stadsledningskontorets dnr. 1185/21

Förslag till beslut

Lokalnämnden förslås översända, som eget yttrande över rubricerad remiss, förvaltningens tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Motionen (Handling 2021 nr 187) lyfter frågan om den fysiska placeringen av framtida skolor kan påverka utvecklingen vad gäller skolegregation och en positiv utveckling av samhället. Skolegregationen skapar ett ogynnsamt samhälle för alla skriver författarna till motionen. När människor inte möts kan fördomar och avståndstagande frodas, polariseringen i samhället öka och det är inte ett bra samhälle för barn att växa upp i, skriver man. Att motverka skolegregationen är något som gynnar barns framtida möjligheter och alla har en fördel av att möta människor med olika bakgrund för att få en bättre förståelse av samhället, det är huvudtesen i den här motionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Den stora kostnaden för staden är i förvaltningsskedet. En förbättrad socioekonomisk hållbarhet har bättre förutsättning att generera mindre underhåll och planerade åtgärder under resursens livstid.

Bedömning ur ekologisk dimension

En bedömning ur den här dimensionen ser vi inte bör göras i det här skedet utan kan endast bedömas vid varje fall i den konkreta stadsplaneringen.

Bedömning ur social dimension

En placering av nya skolor kan ge ökad social hållbarhet. Skolan är genom samnyttjan en motor för att skapa sociala strukturer även utanför skolverksamheten.

Samverkan

Informationen ges fackliga parter enligt Samverkan Göteborg på FSG 2021-11-18.

Bilagor

Motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

Ärendet

Remissen bygger på en motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper.

Beskrivning av ärendet

Stadsledningskontoret har översänt rubricerat ärende som remisshandling till lokalnämnden för yttrande senast 1 december.

Förvaltningens /bolagets bedömning

Lokalförvaltningen förvaltar, bygger, hyr in och anpassar lokaler och boenden för Göteborgs Stads verksamheter. Arbetet sker i nära samarbete med förvaltningens kunder och brukare. Lokalförvaltningen uppmärksammar i sitt remissvar huvudsakligen det som bedöms kunna få konsekvenser för förvaltningens uppdrag.

Forskning, vilket lyfts i ”Jämlikhetsrapporten 2017 – skillnader i livsvillkor i Göteborg”, ger att placering av skolor mellan socialt privilegierade områden och socialt utsatta områden kan ge positiva förutsättningar för en ökad jämlikhet och minskad segregation, vilket hela samhället bör vinna på. Personer som kommer från socialt utsatta områden ökar sina chanser att lyckas i skolan, osunda föreställningar om etnicitet eller religion minskar om människor från olika bakgrund blandas och lär känna varandra. Skolan kan fungera som en mötesplats, något som alla i ett område kan vara stolta över.

Med förvaltningens Strategiska fastighetsplan finns ett verktyg att styra tillämpningen av stadens behov och till exempel samla befintliga lokalbehov på nya platser. Det skulle då kunna vara påverkat av bland annat socioekonomiska aspekter som föreslås i motionen.

För att detta ska vara möjligt utifrån genomförande, förvaltning och rent ansvarsmässigt, behöver lokalförvaltningen delta i det skede av planprocessen och exploateringsprocessen där möjligheten finns. Idag blir lokalförvaltningen endast inbjuden att delta vid vissa tillfällen.

För att hantera frågan om placering och utveckling av lokalresurser i förhållande till socioekonomiska kriterier, behöver lokalförvaltningen kunna agera utifrån rollen som exploatör, byggherre och förvaltare i de tidiga skedena, i samarbete med hyresgästen grundskoleförvaltningen. Övriga planerande förvaltningar behöver skapa förutsättningar för att exploatering och stadsplanering enligt motionens intentioner kan bli genomförda, under de tidiga skedena.

Lokalförvaltningen

Patrick Kristensson

Direktör

Lars Mauritzson

Avdelningschef Projektavdelningen

Svar på remiss - Motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

§ 644, 0868/21

Beslut

I byggnadsnämnden

1. Motionen avstyrks.
2. Tjänsteutlåtandet översänds till kommunstyrelsen som yttrande över motionen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Skäl för beslut

Nämnden beslutar i enlighet med de skäl som anges i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2021-11-15, med bilaga.

Yrkanden

Adam Wojciechowski (MP) yrkar på att tillstyrka motionen. Johan Zandin (V) anmäler att V ställer sig bakom yrkandet.

Ordförande Hampus Magnusson (M) yrkar bifall till tjänsteutlåtandet.

Beslutsgång

Ordföranden föreslår att nämnden ska besluta att bifalla tjänsteutlåtandet och avslå yrkande om att tillstyrka motionen och finner att nämnden beslutar i enlighet med ordförandens förslag. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: Ja för bifall till tjänsteutlåtandet och nej för bifall till yrkande från Adam Wojciechowski (MP) om att tillstyrka motionen.

Vid upprop röstar Mats Arnsmar (S), Veronica Öjeskär (D), Ann Catrine Fogelgren (L), Marianne Carlström (S), Carl-Otto Lange (M), Martin Wannholt (D) och Hampus Magnusson (M) ja, medan Johan Zandin (V) och Adam Wojciechowski (MP) röstar nej.

Med sju ja-röster mot två nej-röster finner nämnden att bifalla tjänsteutlåtandet.

Justering

Protokollet under denna paragraf förklaras omedelbart justerat.

Dag för justering

2021-12-14

Vid protokollet

Sekreterare

Sofie Wäremalm

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-11-15

Byggnadsnämnden 2021-12-14

Diarienummer 0868/21

Handläggare

Sara Brunnkvist

Telefon: 031-368 19 75

E-post: fornamn.efternamn@sbk.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

Förslag till beslut

I byggnadsnämnden

1. Motionen avstyrks.
2. Tjänsteutlåtandet översänds till kommunstyrelsen som yttrande över motionen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

I motionen av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) föreslås kommunfullmäktige besluta om att grundskolenämnden och lokalnämnden får i uppdrag att ta fram en strategi för hur nya skolor placeras så att de främjar blandade elevgrupper i hela staden.

Motionens förslag riktar sig i första hand till grundskolenämnden och lokalnämnden, men eftersom förslaget kan ha påverkan på planering enligt plan- och bygglagen vill stadsbyggnadskontoret framföra följande bedömning.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att tillförandet av ett ytterligare styrdokument som avser styra den fysiska placeringen av nya skolor dels skulle utgöra ett oklart planeringsdokument i relation till andra planerande styrande dokument, dels riskera att i ett mycket tidigt planeringsskede bli alltför styrande i detaljplanering enligt plan- och bygglagen.

Sammantaget bedömer stadsbyggnadskontoret att motionärerna lyfter en mycket viktig fråga, men att några ytterligare styrdokument inte är nödvändiga. Översiktsplanens inriktningar tillsammans med Göteborgs stads program för en jämlik stad är tillräckligt goda styrdokument när det gäller motionens avsikt om minskad segregation genom mer blandade elevgrupper.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Stadsbyggnadskontoret kan inte bedöma de sociala konsekvenserna av ett eventuellt framtagande av en strategi enligt motionens förslag. Om en sådan strategi tas fram förutsätts att den sociala dimensionen hanteras inom ramen för strategin.

Bilagor

1. Motionen

Ärendet

I motionen av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) föreslås kommunfullmäktige besluta att grundskolenämnden och lokalnämnden får i uppdrag att ta fram en strategi för hur nya skolor placeras så att de främjar blandade elevgrupper i hela staden.

Yttrande ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 1 december 2021, därför föreslår stadsbyggnadskontoret omedelbar justering av byggnadsnämndens beslut.

I beredningen av ärendet har samråd skett med fastighetskontoret.

Beskrivning av ärendet och stadsbyggnadskontorets bedömning

Motionens förslag riktar sig i första hand till grundskolenämnden och lokalnämnden, men eftersom förslaget kan ha påverkan på planering enligt plan- och bygglagen vill stadsbyggnadskontoret framföra följande bedömning.

Var en ny skola lokaliseras kan ha betydelse för en minskad segregation. Men lokaliseringen är samtidigt bara en av flera faktorer som avgör vilken skola föräldrarna väljer. Det inte är den fysiska närheten till skolan som ensamt avgör i vilken skola som barnet går. Det fria skolvalet har till exempel stor betydelse. Antalet nya skolor som byggs eller etableras är också mycket få i förhållande till de som redan finns. Fysisk planering är bara ett av många verktyg som kan användas för att arbeta för bättre integration.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att Göteborgs stad redan har styrande dokument för stadsutveckling och planering av bebyggelse, såsom översiktsplan, lokalförsörjningsprogram och -plan, program för jämlik stad, med flera.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att tillförandet av ett ytterligare styrdokument som avser styra den fysiska placeringen av nya skolor dels skulle utgöra ett oklart planeringsdokument i relation till andra styrande dokument, dels riskera att i ett mycket tidigt planeringsskede bli alltför styrande i detaljplanering enligt plan- och bygglagen.

Kontoret bedömer vidare att intentionen i motionen, att motverka segregationen, ligger i linje med inriktningen i förslaget till ny översiktsplan om en sammanhållen stad och med programmet för en jämlik stad.

Placeringen av nya skolor görs i dialog och samverkan mellan berörda parter i detaljplane- och planprogramarbetet där kontinuerliga avvägningar görs mellan olika intressen, perspektiv och behov för att möjliggöra bästa möjliga lösningar ur alla aspekter. Segregation och jämlika livschanser hör till de perspektiv som avvägs. I planeringen uppmärksammas skolplaceringens betydelse för integration bland annat genom att göra sociala konsekvensanalyser och barnkonsekvensanalyser. När det gäller lokalisering av skolor arbetar också berörda nämnder med att möta stadens inriktning om att barn ska ha rimligt avstånd mellan bostaden och skolan samt utifrån det övergripande målet om en jämlik stad och en likvärdig skola.

Stadsbyggnadskontoret erfar att det redan idag är svårt att hitta lämpliga platser för nya skolor och bedömer att om motionens förslag förverkligades skulle det riskera att ytterligare komplicera detta arbete.

Sammantaget bedömer stadsbyggnadskontoret att motionärerna lyfter en mycket viktig fråga, men att några ytterligare styrdokument inte är nödvändiga. Översiktsplanens

inriktningar tillsammans med Göteborgs stads program för en jämlik stad är tillräckligt goda styrdokument när det gäller motionens avsikt om minskad segregation genom mer blandade elevgrupper. Tillämpningen av dokumentens innehåll, som i det här fallet när det gäller placering av skolor för bättre integration, kan uppmärksammas tydligare i planeringsprocessen genom att i högre grad dra nytta av grundskolenämndens respektive lokalnämndens kunskap och kompetens.

Stadsbyggnadskontoret

Henrik Kant

Katja Ketola

Stadsbyggnadsdirektör

Chef Strategiska avdelningen

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) gällande placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

§ 303, 5344/21

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar i enlighet med yrkande från M, KD, L, D:

1. Fastighetsnämnden avslår motionen.
2. Fastighetsnämnden bifogar tjänsteutlåtandet som yttrande från fastighetsnämnden.

Tidigare behandling

Bordlagt 2021-11-15, § 265

Handlingar

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande 2021-11-15

Yrkande M, KD, L, D den 2021-12-12

Yrkanden

Thomas Larsson (MP) yrkar bifall till motionen

Mats Ahdrian (KD) yrkar bifall till yrkande från M, KD, L, D

Propositionsordning

Ordföranden Mats Ahdrian ställer proposition på yrkandena och finner att nämnden beslutat bifalla yrkande från M, KD, L och D.

Reservation

Thomas Larsson (MP) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Justering

Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2021-12-13

Vid protokollet

Sekreterare

Sirpa Bernhardsson

Ordförande

Mats Ahdrian

Justerande

Thomas Larsson

Fastighetsnämnden 2021-12-13
Ärende 10 Dnr 5344/21

Yrkande angående Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

Förslag beslut

I Fastighetsnämnden

1. Fastighetsnämnden avslår motionen.
2. Fastighetsnämnden bifogar tjänsteutlåtandet som yttrande från fastighetsnämnden.

Yrkandet

I tjänsteutlåtandets sammanfattning går att läsa att:

”Fastighetskontoret bedömer att tillförandet av ett ytterligare styrdokument som avser styra den fysiska placeringen av nya skolor dels skulle utgöra ett oklart planeringsdokument i relation till andra planerande styrande dokument, dels även riskera att i ett för tidigt planeringsskede utgöra en allt för styrande faktor för fastighetsnämndens markägarroll. Fastighetskontoret bedömer att det redan idag är svårt att hitta lämpliga platser för nya skolor. Kontoret bedömer att förslaget ytterligare skulle försvåra detta arbete.

Vidare bedömer fastighetskontoret att det finns försvårande förutsättningar för att genom fysisk planering åstadkomma det som är motionens syfte eftersom den fysiska närheten till skolan inte ensamt avgör i vilken skola som barnet går.”

Med hänvisning till beskrivningen och bedömningen som fastighetskontoret gör i det framlagda tjänsteutlåtandet avslår vi motionen.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-11-15

Diarienummer 5344/21

Handläggare

Lukas Jonsson

Telefon: 031-368 12 01

E-post: lukas.jonsson@fastighet.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

Förslag till beslut

I fastighetsnämnden

1. Tjänsteutlåtandet översänds, tillsammans med nämndens ställningstagande enligt fastighetsnämndens protokoll, till kommunstyrelsen som fastighetsnämndens yttrande över motionen.

Sammanfattning

I motionen av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) föreslås kommunfullmäktige besluta om att grundskolenämnden och lokalnämnden får i uppdrag att ta fram en strategi för hur nya skolor placeras så att de främjar blandade elevgrupper i hela staden.

Motionens förslag riktar sig i första hand till grundskolenämnden och lokalnämnden, men eftersom förslaget har påverkan på fastighetsnämndens markförsörjningsansvar vill fastighetskontoret framföra följande bedömning.

Fastighetskontoret bedömer att tillförandet av ett ytterligare styrdokument som avser styra den fysiska placeringen av nya skolor dels skulle utgöra ett oklart planeringsdokument i relation till andra planerande styrande dokument, dels även riskera att i ett för tidigt planeringsskede utgöra en allt för styrande faktor för fastighetsnämndens markägarroll. Fastighetskontoret bedömer att det redan idag är svårt att hitta lämpliga platser för nya skolor. Kontoret bedömer att förslaget ytterligare skulle försvåra detta arbete.

Vidare bedömer fastighetskontoret att det finns försvårande förutsättningar för att genom fysisk planering åstadkomma det som är motionens syfte eftersom den fysiska närheten till skolan inte ensamt avgör i vilken skola som barnet går.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Fastighetskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på motionens förslag utifrån detta perspektiv.

Bedömning ur ekologisk dimension

Fastighetskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på motionens förslag utifrån detta perspektiv.

Bedömning ur social dimension

Fastighetskontoret kan inte bedöma de sociala konsekvenserna av ett eventuellt framtagande av en strategi enligt motionens förslag. Om en sådan strategi tas fram förutsätts att den sociala dimensionen hanteras inom ramen för strategin.

Bilagor

1. Motionen

Ärendet

I motionen av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) föreslås kommunfullmäktige besluta om att grundskolenämnden och lokalnämnden får i uppdrag att ta fram en strategi för hur nya skolor placeras så att de främjar blandade elevgrupper i hela staden. Yttrande ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 1 december 2021.

Förvaltningens bedömning

Motionens förslag riktar sig i första hand till grundskolenämnden och lokalnämnden, men eftersom förslaget har påverkan på fastighetsnämndens markförsörjningsansvar vill fastighetskontoret framföra följande bedömning.

Fastighetskontoret bedömer att det finns många styrande dokument för stadsutvecklingen och planeringen av bebyggelse, såsom översiktsplan, lokalförsörjningsprogram och -plan, program för jämlik stad, med flera. Fastighetskontoret bedömer att tillförandet av ett ytterligare styrdokument som avser styra den fysiska placeringen av nya skolor dels skulle utgöra ett oklart planeringsdokument i relation till andra planerande styrande dokument, dels även riskera att i ett för tidigt planeringsskede utgöra en allt för styrande faktor för fastighetsnämndens markförsörjning. Kontoret bedömer vidare att intentionen i motionen, det vill säga att motverka segregationen, ligger i linje med inriktningen i förslaget till ny översiktsplan om en sammanhållen stad såväl som i programmet för en jämlik stad.

Fastighetskontoret vill även framföra att placeringen av nya skolor görs i dialog och samverkan mellan berörda parter i detaljplane- och planprogramarbetet där kontinuerliga avvägningar görs mellan olika perspektiv och behov för att möjliggöra bästa möjliga lösningar. I lokaliseringsfrågor arbetar involverade nämnder med att möta stadens olika inriktningar om rimligt avstånd mellan bostaden och skolan samt utifrån det övergripande målet om en jämlik stad och en likvärdig skola.

Fastighetskontoret bedömer att det redan idag är svårt att hitta lämpliga platser för nya skolor. Kontoret bedömer att förslaget ytterligare skulle försvåra detta arbete och skulle försvåra för nämndens markägarroll.

Vidare bedömer fastighetskontoret att det finns försvårande förutsättningar för att genom fysisk planering åstadkomma det som är motionens syfte eftersom den fysiska närheten till skolan inte ensamt avgör i vilken skola som barnet går.

Martin Öbo
Fastighetsdirektör

Peter Kim
Avdelningschef

Handling 2021 nr 187

Motion av Bosse Parbring (MP) och Ulf Carlsson (MP) om placering av nya skolor för att främja blandade elevgrupper

Alla barn och elever är olika och har olika behov och önskemål. Möjligheten att önska skola är lagstadgad i Sverige och kan inte avvecklas av Göteborgs stad. Vi vet att den stora majoriteten vill gå i en skola nära bostaden. Detta, i kombination med den boendesegregation vi har i Göteborg, samt att vi har skolor som aktivt väljs bort, leder till en kraftig skolsegregation. Elever från liknande bakgrund går i samma skolor och det positiva mötet mellan elever med olika erfarenheter och bakgrund sker ibland inte under hela skoltiden.

Skolsegregationen skapar ett ogynnsamt samhälle för alla. När människor inte möts kan fördomar och avståndstagande frodas, polariseringen i samhället öka. Det är inte ett samhälle barnen ska växa upp i. Att motverka skolsegregationen är något som gynnar alla barns framtida möjligheter medan en fortsatt skolsegregation riskerar att öka avstånden mellan människor och att låsa in hela skolor i negativa resultat. Ett samhälle där alla får chansen att lyckas i skolan, där vi tidigt lär oss att möta varandras olikheter konstruktivt och som styrkor, blir ett starkt och jämlikt samhälle. Data från både OECD och Skolverket visar tydligt att det är lättare att bryta det sociala arvet för en elev som går på en skola där den socioekonomiska sammansättningen är heterogen. Elever med mindre gynnsamma förutsättningar, som exempelvis har föräldrar med låg utbildningsbakgrund, gynnas kraftigt av att gå i en skola med en diversifierad elevsammansättning. En sådan elevsammansättning påverkar inte resultaten för elever vars förutsättningar är mer gynnsamma på ett negativt sätt. Alla barn får en fördel av att möta människor med olika bakgrund för att få en bättre förståelse av samhället. I Sverige försämras den så kallade skolnivåeffekten årligen och fler elever med socioekonomiskt svaga förutsättningar går i skolor med en stor andel elever med likadana förutsättningar. Detta leder till successivt försämrade resultat, och Sverige är snart på OECD-snittet vad gäller skolnivåeffekt, från att tidigare ha stuckit ut som ett mycket jämlikt skolsystem. Skolnivåeffekten har en mycket starkare påverkan på resultaten (+22 procentenheter) än effekten av till exempel skolans disciplinära klimat (+6 procentenheter) och elevernas motivation (+7 procentenheter). För att från politiskt håll påverka hur många socioekonomiskt utsatta elever som klarar sig väl i skolan är det viktigaste att påverka hur elever fördelas mellan skolor.

Det är dock inte helt lätt att påverka elevsammansättningen på skolorna. Det finns en del skolor i Göteborg som har en elevsammansättning som avspeglar Göteborg som helhet. Skolor som ligger placerade på gränsen mellan områden med olika socioekonomisk status och olika typer av bebyggelse får automatiskt en mer blandad elevsammansättning. En placering av nya skolor som kan komma att gynna blandade elevgrupper bör därför alltid prioriteras, inte minst för att det är ett effektivt sätt att höja resultaten. Det är få nya skolor som byggs, och en strategisk placering av dem är därför avgörande. När en skola väl är byggd går den inte att flytta, och om placeringen ökar segregationen kan vi vara säkra på att både mänskliga och ekonomiska kostnader följer på sikt. Vi som stad måste därför prioritera attraktiva lägen för skolor, även när det kortsiktigt vid byggtillfället leder till högre markkostnader. Placeringen måste vara vält genomtänkt, långsiktigt hållbar och prioriteringen måste ligga benhårt fast om vi ska ha en chans att skapa förändring på riktigt. Staden förtätas snabbt och när byggprojekt väl kommer igång finns inte särskilt många markplättar att välja på. Den kortsiktiga lockelsen av en god exploateringsekonomi vinner alltför ofta, det leder till ökad istället för minskad segregation. Vi vill därför se en strategi för placering av skolor som har som huvudmål att bryta skolsegregationen.

Kommunfullmäktige föreslås besluta:

Grundskolenämnden och lokalnämnden får i uppdrag att ta fram en strategi för hur nya skolor ska placeras så att de främjar blandade elevgrupper i hela staden.

Bosse Parbring (MP)

Ulf Carlsson (MP)